UREDBA KOMISIJE (EU) št. 1218/2010

z dne 14. decembra 2010

o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za nekatere skupine sporazumov o specializaciji in usklajena ravnanja

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije

ob upoštevanju Uredbe Sveta (EGS) št. 2821/71 z dne 20. decembra 1971 o uporabi člena 85(3) Pogodbe za skupine sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj [1],

po objavi osnutka te uredbe,

po posvetovanju s Svetovalnim odborom za omejevalna ravnanja in prevladujoče položaje,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EGS) št. 2821/71 pooblašča Komisijo, da z uredbo določi uporabo člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (*) za nekatere skupine sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj, ki spadajo v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe, katerih predmet je specializacija, vključno s sporazumi, potrebnimi za dosego specializacije.

(2) Uredba Komisije (ES) št. 2658/2000 z dne 29. novembra 2000 o uporabi člena 81(3) Pogodbe pri skupinah sporazumov o specializaciji [2] opredeljuje skupine sporazumov o specializaciji, za katere je Komisija menila, da običajno izpolnjujejo pogoje iz člena 101(3) Pogodbe. Zaradi splošnih pozitivnih izkušenj z uporabo navedene uredbe, ki preneha veljati 31. decembra 2010, in ob upoštevanju dodatnih izkušenj, pridobljenih od sprejetja navedene uredbe, je smiselno sprejeti novo uredbo o skupinskih izjemah.

(3) Ta uredba mora izpolnjevati dve zahtevi glede zagotavljanja učinkovitega varstva konkurence in ustrezne pravne varnosti za podjetja. Pri uresničevanju teh ciljev je treba upoštevati potrebo po čim večji poenostavitvi upravnega nadzora in pravnih okvirov. Pod določeno stopnjo tržne moči je za uporabo člena 101(3) Pogodbe na splošno mogoče domnevati, da bodo pozitivni učinki sporazumov o specializaciji prevladali nad negativnimi učinki na konkurenco.

(4) Za določitev uporabe člena 101(3) Pogodbe z uredbo ni treba opredeliti tistih sporazumov, ki lahko spadajo v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe. Pri posamičnem ocenjevanju sporazumov iz člena 101(1) Pogodbe je treba upoštevati več dejavnikov, predvsem strukturo upoštevnega trga.

(5) Ugodnost izjeme, ki jo določa ta uredba, bi morala biti omejena na tiste sporazume, za katere se lahko z dovolj gotovosti domneva, da izpolnjujejo pogoje iz člena 101(3) Pogodbe.

(6) Za sporazume o specializaciji v proizvodnji je najbolj verjetno, da bodo prispevali k izboljšanju proizvodnje ali distribucije blaga, če imajo pogodbene stranke dodatna znanja, sredstva ali dejavnosti, saj se lahko osredotočijo na proizvodnjo nekaterih proizvodov ter zato poslujejo učinkoviteje in dobavljajo proizvode po nižjih cenah. Isto na splošno velja tudi za sporazume o specializaciji pri pripravi storitev. Glede na učinkovito konkurenco je verjetno, da bodo imeli potrošniki od tega precejšnje koristi.

(7) Tovrstne prednosti lahko izhajajo iz sporazumov, na podlagi katerih ena pogodbena stranka v celoti ali delno preneha proizvajati nekatere proizvode ali pripravljati nekatere storitve v korist druge pogodbene stranke (enostranska specializacija), sporazumov, na podlagi katerih se vsaka pogodbena stranka v celoti ali delno odpove proizvodnji nekaterih proizvodov ali pripravi nekaterih storitev v korist druge pogodbene stranke (vzajemna specializacija), in sporazumov, s katerimi se pogodbene stranke dogovorijo o skupni proizvodnji nekaterih proizvodov ali pripravi nekaterih storitev (skupna proizvodnja). V okviru te uredbe koncepta enostranske in vzajemne specializacije ne pomenita, da mora pogodbena stranka zmanjšati zmogljivost, ampak je dovolj, če zmanjšajo obseg svoje proizvodnje. Koncept

[1] UL L 285, 29.12.1971, str. 46.
[2] UL L 304, 5.12.2000, str. 3.
(*) S 1. decembrom 2009 je člen 81 Pogodbe ES postal člen 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Člena sta vsebinsko identična. V tej uredbi je treba sklicevanja na člen 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije razumeti kot sklicevanja na člen 81 Pogodbe ES, kadar je to primerno. PDEU je uvedla tudi nekatere spremembe terminologije, kot sta nadomestitvi "Skupnost" z "Unija" in "skupni trg" z "notranji trg". V tej uredbi se bo uporabljala terminologija PDEU.

skupne proizvodnje pa ne pomeni, da morata pogodbeni stranki zmanjšati svoje proizvodne dejavnosti izven področja svojega dogovora o predvideni skupni proizvodnji.

(8) Enostranski in vzajemni sporazumi glede na svojo naravo o specializaciji predvidevajo, da so pogodbene stranke dejavne na istem proizvodnem trgu. Ni treba, da so pogodbene stranke dejavne na istem geografskem trgu. Zato bi morala biti uporaba te uredbe za enostranske in vzajemne sporazume o specializaciji omejena na razmere, ko so pogodbene stranke dejavne na istem proizvodnem trgu. Sporazume o skupni proizvodnji lahko sklenejo pogodbene stranke, ki so že dejavne na istem proizvodnem trgu, pa tudi pogodbene stranke, ki želijo vstopiti na proizvodni trg s sporazumom. Zato bi morali sporazumi o skupni proizvodnji spadati na področje uporabe te uredbe ne glede na to, ali so pogodbene stranke že dejavne na istih proizvodnih trgih.

(9) Da bi zagotovili uresničitev prednosti specializacije, ne da bi pri tem ena od pogodbenih strank popolnoma zapustila trg, ki je v proizvodni verigi za proizvodnim, velja ta uredba za enostranske in vzajemne sporazume o specializaciji le, če določajo obveznosti dobave in nabave ali skupno distribucijo. Obveznosti dobave in nabave so lahko izključne narave, vendar to ni nujno.

(10) Domneva se lahko, da bodo v primeru, ko delež pogodbenih strank na upoštevnem trgu za proizvode, ki so predmet sporazuma o specializaciji, ne presega določene ravni, taki sporazumi praviloma privedli do gospodarskih prednosti v obliki ekonomije obsega, ekonomije povezanih proizvodov ali boljših proizvodnih tehnologij, pri tem pa potrošnikom zagotavljali pravičen delež doseženih koristi. Vendar v primeru, da so proizvodi, ki so izdelani na podlagi sporazuma o specializaciji, vmesni proizvodi, ki jih ena ali več pogodbenih strank v celoti ali delno sama uporablja za proizvodnjo nekaterih proizvodov v nadaljnjem proizvodnem procesu, ki jih te pogodbene stranke prodajajo na trgu, mora biti poleg tega tudi izjema, ki jo določa ta uredba, pogojena s tem, da delež pogodbenih strank na upoštevnem trgu za te proizvode za nadaljnji trg, ne presega določene ravni. V takem primeru bi z osredotočanjem na tržni delež pogodbenih strank na ravni vmesnih proizvodov prezrli potencialno tveganje zapiranja trga ali povečevanje cen proizvodnih sredstev za konkurente na ravni proizvodov v nadaljnjem proizvodnem procesu. Vendar ni mogoče domnevati, da so sporazumi o specializaciji bodisi zajeti v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe bodisi da ne izpolnjujejo pogojev člena 101(3) Pogodbe, če je presežen mejni tržni delež, določen s to uredbo ali niso izpolnjeni drugi pogoji iz te uredbe. V takšnih primerih je treba opraviti posamično ocenjevanje sporazuma o specializaciji v skladu s členom 101 Pogodbe.

(11) Ta uredba ne bi smela izvzeti sporazumov z omejitvami, ki niso nujne za doseganje pozitivnih učinkov, ki jih povzročajo sporazumi o specializaciji. Načeloma je treba sporazume, ki vsebujejo nekatere vrste hudih omejitev konkurence, ki zadevajo določanje cen, zaračunanih tretjim osebam, omejevanje obsega proizvodnje ali prodaje in delitev trgov ali strank, izvzeti iz ugodnosti skupinske izjeme iz te uredbe ne glede na tržni delež pogodbenih strank.

(12) Omejitev tržnega deleža, neizvzetje nekaterih sporazumov in pogoji iz te uredbe običajno zagotavljajo, da sporazumi, za katere velja skupinska izjema, pogodbenim strankam ne omogočajo izključitve konkurence glede znatnega dela zadevnih proizvodov in storitev.

(13) Komisija lahko na podlagi člena 29(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe [1] odvzame ugodnost iz te uredbe, če v določenem primeru ugotovi, da ima sporazum, za katerega velja izjema po tej uredbi, kljub temu učinke, ki so nezdružljivi s členom 101(3) Pogodbe.

(14) Organ zadevne države članice, pristojen za konkurenco, lahko umakne ugodnosti zadevne uredbe v skladu s členom 29(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 v zvezi z ozemljem te države članice ali delom njenega ozemlja, kadar ima v posameznem primeru sporazum, za katerega se uporablja izjema določena v tej uredbi, učinke, ki niso združljivi s členom 101(3) Pogodbe, na ozemlju države članice ali delu tega ozemlja, ki ima vse lastnosti samostojnega geografskega trga.

(15) V skladu s členom 29 Uredbe (ES) št. 1/2003 se ugodnosti te uredbe lahko umaknejo, če je na primer upoštevni trg zelo koncentriran in je konkurenca že sicer šibka, zlasti zaradi tržnega položaja drugih udeležencev na trgu ali povezav med drugimi udeleženci na trgu, ki nastanejo zaradi vzporednih sporazumov o specializaciji.

[1] UL L 1, 4.1.2003, str.1.

(16) Zaradi poenostavitve sklepanja sporazumov o specializaciji, ki lahko vplivajo na strukturo pogodbenih strank, se veljavnost te uredbe določi na 12 let –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Opredelitev pojmov

1. Za namene te uredbe se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) „sporazum o specializaciji“ pomeni enostranski sporazum o specializaciji, vzajemen sporazum o specializaciji ali sporazum o skupni proizvodnji;

(b) „enostranski sporazum o specializaciji“ pomeni sporazum med dvema pogodbenima strankama, ki sta dejavni na istem proizvodnem trgu, na podlagi katerega ena pogodbena stranka soglaša, da bo v celoti ali delno opustila proizvodnjo nekaterih proizvodov ali da se bo vzdržala proizvodnje teh proizvodov in da jih bo nabavljala pri drugi pogodbeni stranki, ki se strinja, da bo proizvajala in dobavljala te proizvode,

(c) „vzajemen sporazum o specializaciji“ pomeni sporazum med dvema ali več pogodbenimi strankami, ki so dejavne na istem proizvodnem trguh, na podlagi katerega dve ali več pogodbenih strank vzajemno soglaša, da bodo v celoti ali delno opustile proizvodnjo ali se vzdržale proizvodnje-nekaterih, vendar različnih proizvodov, in da jih bodo nabavljale pri drugih pogodbenih strankah, ki soglašajo s tem, da jih bodo dobavljale;

(d) „sporazum o skupni proizvodnji“ pomeni sporazum na podlagi katerega dve ali več pogodbenih strank soglaša, da bodo skupno proizvajale nekatere proizvode;

(e) „sporazum“ pomeni sporazum, sklep podjetniškega združenja ali usklajeno ravnanje;

(f) „proizvod“ pomeni blago in/ali storitev, vključno z vmesnimi proizvodi in/ali storitvami ter končnimi proizvodi in/ali storitvami, razen storitev distribucije in najema;

(g) „proizvodnja“ pomeni proizvodnjo blaga ali pripravo storitev in vključuje proizvodnjo prek podizvajalcev;

(h) „priprava storitev“ pomeni dejavnosti na trgih, ki so v proizvodni verigi pred zagotavljanjem storitev strankam;

(i) „upoštevni trg“ pomeni upoštevne proizvodne in geografske trge, na katere spadajo proizvodi, ki so predmet sporazuma o specializaciji, v primeru, da so proizvodi, ki so predmet sporazuma o specializaciji, vmesni proizvodi, ki jih ena ali več pogodbenih strank v celoti ali delno sama uporablja za proizvodnjo proizvodov v nadaljnjem proizvodnem procesu, pa pomeni tudi upoštevne proizvodne in geografske trge, na katere sodijo proizvodi v nadaljnjem proizvodnem procesu;

(j) „proizvod, ki je predmet sporazuma o specializaciji“ pomeni proizvod, ki je proizveden na podlagi sporazuma o specializaciji;

(k) „proizvod v nadaljnjem proizvodnem procesu“ pomeni proizvod, za proizvodnjo katerega ena ali več pogodbenih strank uporablja proizvode, ki so predmet sporazuma o specializaciji, in ki jih te pogodbene stranke prodajajo na prodajnem trgu;

(l) „konkurenčno podjetje“ pomeni dejanskega ali potencialnega konkurenta;

(m) „dejanski konkurent“ pomeni podjetje, dejavno na istem upoštevnem trgu;

(n) „potencialni konkurent“ pomeni podjetje, za katero je mogoče ob odsotnosti sporazuma o specializaciji realno in ne samo na podlagi teoretičnih možnosti domnevati, da bi pri majhnem a stalnem zviševanju relativnih cen najpozneje v treh letih izvedlo potrebne dodatne naložbe ali prevzelo druge potrebne stroške prehoda za vstop na upoštevni trg;

(o) „obveznost izključne dobave“ pomeni obveznost, v skladu s katero se proizvod, ki je predmet sporazuma o specializaciji, ne dobavlja nobenemu konkurenčnemu podjetju razen pogodbeni stranki sporazuma;

(p) „obveznost izključne nabave“ pomeni obveznost nabavljanja proizvoda, ki je predmet sporazuma o specializaciji, le pri pogodbeni stranki, ki se je pogodbeno obvezala za dobavo;

(q) „skupno“, v smislu distribucije pomeni, če pogodbene stranke:

(i) proizvode distribuirajo skupaj prek skupne ekipe, organizacije ali podjetja ali

(ii) kot distributerja določijo tretjo osebo na izključni ali neizključni podlagi, če ta tretja oseba ni konkurenčno podjetje;

(r) „distribucija“ pomeni distribucijo vključno s prodajo blaga in zagotavljanje storitev.

2. V tej uredbi izraza „podjetje“ in „pogodbena stranka“ vključujeta njuna povezana podjetja.

„Povezana podjetja“ pomenijo:

(a) podjetja, v katerih ima lahko pogodbena stranka sporazuma o specializaciji neposredno ali posredno:

(i) pooblastilo za uveljavljanje več kakor polovice glasovalnih pravic;

(ii) pooblastilo za imenovanje več kakor polovice članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje; ali

(iii) pravico upravljati posle podjetja;

(b) podjetja, ki imajo nad pogodbeno stranko sporazuma o specializaciji neposredno ali posredno pravice ali pooblastila iz točke (a);

(c) podjetja, v katerih ima podjetje iz točke (b) neposredno ali posredno pravice ali pooblastila iz točke (a);

(d) podjetja, v katerih ima pogodbena stranka sporazuma o specializaciji skupaj z enim ali več podjetji iz točke (a), (b) ali (c) ali v katerih imata dve ali več od slednjih podjetij skupaj pravice ali pooblastila iz točke (a);

(e) podjetja, v katerih imajo pravice ali pooblastila iz (a) skupaj:

(i) pogodbene stranke sporazuma o specializaciji ali njihova zadevna povezana podjetja iz (a) do (d);

(ii) ena ali več pogodbenih strank sporazuma o specializaciji ali eno ali več njihovih povezanih podjetij iz točk (a) do (d) in ena ali več tretjih oseb.

Člen 2

Izjema

1. Na podlagi člena 101(3) Pogodbe in na podlagi določb te uredbe se člen 101(1) Pogodbe ne uporablja za sporazume o specializaciji.

Ta izjema velja le kolikor taki sporazumi o specializaciji vsebujejo omejitve konkurence, ki spadajo v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe.

2. Izjema, predvidena v odstavku 1, velja za sporazume o specializaciji, ki vsebujejo določbe o prenosu pravic intelektualne lastnine na eno ali več pogodbenih strank ali o izdaji licenc pravic intelektualne lastnine eni ali več pogodbenim strankam, če te določbe niso glavni cilj takih sporazumov, so pa neposredno povezane z njihovo uporabo in so zanjo potrebne.

3. Izjema iz odstavka 1 se uporablja tudi za sporazume o specializaciji, kadar:

(a) pogodbene stranke sprejmejo obveznost izključne nabave in/ali izključne dobave ali

(b) pogodbene stranke proizvodov, ki so predmet sporazuma o specializaciji, ne prodajajo neodvisno, ampak jih distribuirajo skupno.

Člen 3

Mejni tržni delež

Izjema iz člena 2 se uporablja pod pogojem, da skupni tržni delež pogodbenih strank ne presega 20 % katerega koli upoštevnega trga.

Člen 4

Nedopustne omejitve

Izjema iz člena 2 se ne uporablja za sporazume o specializaciji, katerih cilj je, posredno ali neposredno, samostojno ali v kombinaciji z drugimi dejavniki pod nadzorom strank, karkoli od naslednjega:

(a) določanje cen pri prodaji proizvodov tretjih osebam, razen določanja cen, zaračunanih neposrednim strankam v okviru skupne distribucije;

(b) omejitev obsega proizvodnje ali prodaje, razen:

(i) določb o dogovorjenih količinah proizvodov na podlagi enostranskih ali vzajemnih sporazumov o specializaciji ali za opredelitev zmogljivosti in obsega proizvodnje na podlagi sporazuma o skupni proizvodnji ter

(ii) določanja cen v okviru skupne distribucije ali

(c) dodelitve trgov ali strank.

Člen 5

Uporaba mejnega tržnega deleža

Za uporabo mejnega tržnega deleža iz člena 3 veljajo naslednja pravila:

(a) tržni delež se izračuna na podlagi vrednosti prodaje na trgu; če podatki o vrednosti prodaje na trgu niso na razpolago, se lahko za določitev tržnega deleža pogodbenih strank uporabijo ocene, ki temeljijo na drugih zanesljivih tržnih informacijah, vključno s fizičnim obsegom prodaje;

(b) tržni delež se izračuna na podlagi podatkov za prejšnje koledarsko leto.

(c) tržni delež, ki ga imajo podjetja iz točke (e), drugega pododstavka člena 1(2), se razdeli po enakih delih vsakemu podjetju, ki ima pravice ali pooblastila iz točke (a) omenjenega pododstavka;

(d) če tržni delež iz člena 3 na začetku ne presega 20 %, pozneje pa se zviša nad to raven, ne da bi presegel 25 %, izjema iz člena 2 velja še za obdobje dveh zaporednih koledarskih let po letu, v katerem je bil prag 20 % prvič presežen;

(e) če tržni delež iz člena 3 na začetku ne presega 20 %, pozneje pa se zviša nad 25 %, izjema iz člena 2 velja še za obdobje enega koledarskega leta po letu, v katerem je bil prag 25 % prvič presežen;

(f) ugodnosti iz točk (d) in (e) se ne smejo združiti, tako da bi bilo preseženo obdobje dveh koledarskih let.

Člen 6

Prehodno obdobje

Prepoved iz člena 101(1) Pogodbe ne velja od 1. januarja 2011 do 31. decembra 2012 v zvezi s sporazumi, ki že veljajo 31. decembra 2010 in ne izpolnjujejo pogojev za uporabo izjeme iz te uredbe, izpolnjujejo pa pogoje za uporabo izjeme iz Uredbe (ES) št. 2658/2000.

Člen 7

Veljavnost

Ta uredba začne veljati 1. januarja 2011.

Uredba preneha veljati 31. decembra 2022.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 14. decembra 2010

Za Komisijo

Predsednik

José Manuel BARROSO